

RECORDEU LES OBRES PER FIXAR LES DUNES?

Va ser molt important perquè hi havia una muntanya de sorra que s'anava desplaçant; era una gran duna. El vent dominant, que era la tramuntana, duia totes les sorres cap a Torroella de Montgrí en forma d'una gran muntanya de sorra. A vegades amb la tia Lola hi anàvem a fer tombarelles. Devia ser el Palau. De fet, n'hi havia dues més. Una era la sorrera d'en Català, que era cap a Montgó, i l'altra era més cap a Empúries. A Empúries es va fer el treball de les dunes per fixar-les. Primer hi van plantar unes herbes especials i després els pins.

QUINS SÓN ELS CANVIS MÉS SIGNIFICATIUS QUE HA SOFERT L'ESCALA?

Ha canviat molt. Abans era un poble de pescadors i en aquell temps és quan va començar el turisme, però només venia gent del país, com Castelló d'Empúries, de Besalú, etc. Després es van fer cases per tot Riells, que abans eren vinyes, horts i boscos de pinyes. El mateix ha passat amb Montgó. De fet, com tot arreu, s'han fet massa cases. Recordo que anàvem amb els Pi, que eren dos fills, a les coves de Montgó on hi havia restes prehistòriques. Anàvem a la denominada Ruta dels Vents⁹ i baixàvem a les seves coves. Recordo un forat per on baixàvem amb cordes i fanals i anàvem a parar a una galeria fantàstica. Recordo també les parets de pedra seca que separaven les vinyes; també hi havia moltes barraques de vinya que eren fetes de pedra. Eren perquè els que anaven a cuidar les vinyes, en cas de pluja, tenien on refugiar-se.

QUAN I PER QUÈ VAU DEIXAR D'ANAR ELS ESTIUS A L'ESCALA?

Va ser als primers anys trenta. Després vam anar a Centelles (Osona). El canvi va ser perquè era més a prop i teníem uns amics que ens van facilitar una casa de pagès allà. Era una masia envoltada d'alzines centenàries entre Centelles i Aiguafreda. Amb aquelles estades a l'Escala vaig arribar a estimar la població i a conèixer persones entranyables que fa anys ens van deixar.

Lola Broggi, Elisa Vallès (mare d'en Moisès) i Moisès Broggi. L'Escala, 1930.

NOTES PEU DE PÀGINA

1. El barceloní Josep Luís Pellicer Fenyé (1842-1901), sogre de la Lola Broggi, fou un dibuixant i pintor, corresponsal de guerra durant la tercera carlinada i la guerra Russo-Turca, cofundador de l'Institut Català de les Arts del Llibre, etc.
2. Josep Esquirol Pérez (1874-1931), arribat a l'Escala el 1898, va ser un home polifacètic. Va deixar un llegat fotogràfic extraordinari, va comercialitzar postals, antigalles emporitanes, joies... i va instal·lar el primer sortidor de benzina a la població.
3. Lluís Tasis Parnau (1904-1937) va ser un mestre escalenc destinat a Cadaqués assassinat en aquesta població per un escamot llibertari durant els Fets de Maig.
4. Joan Baptista Gou i de Palol, nascut a Porqueres el 1896, va ser alcalde escalenc els anys 1916-1918. Aquest advocat ha passat a la història local per haver materialitzat el 1916 la portada d'aigua corrent a la població. Va morir en la més absoluta ruïna el 1936.
5. Josep Poch Juli (1866-1946). Aquest escalenc militar d'ofici va intervenir en les guerres colonials de Filipines i Cuba. S'allistà el 1884 a l'exèrcit i va ser ascendit a general el 1923.
6. Josep Paradís Ramis (1887-1966) propietari del restaurant Villa Teresita (1909) que anys després esdevindria hostal. El Villa Teresita va néixer arran d'iniciar-se les excavacions oficials al jaciment emporità.
7. El coraller pimargallista Rafel Bofill Callol (...-1936), més conegut per Rafel Quim, va ser jutge de pau i president del Centre Republicà Federal. Va portar el cafè de can Rouret (placeta de Pequín) i va obrir el cafè de Can Bofill (actual hotel Voramar) al passeig Lluís Albert.
8. Carles de Miquel i de Sambol (...-1931), marquès de Blondel, va ser un gran propietari i membre de la Junta Nacional de Autotransportes que amb els seus vehicles de transport motoritzats cobria la línia l'Escala-Flaçà.
9. Fa referència a un camí senyalitzat que hi ha entre l'Escala i l'Estartit per Montgó, en el que es poden trobar concavitats amb restes prehistòriques. És una ruta transitada per excursionistes.

Albert Pons Ramos

Lluís Colomeda Sastre

Les fotografies han estat cedides per Antoni Broggi.